

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/96,IX-lekcja-historii-w-terenie-Wywiad-Zwiazku-Walki-Zbrojnej-1939-1941-Spala-11-pa.html>
03.03.2026, 07:28

IX lekcja historii w terenie „Wywiad Związku Walki Zbrojnej 1939-1941” - Spała, 11 października 2006 r.

17.10.2006

Po raz dziewiąty Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Łodzi zorganizowało lekcję historii w terenie, tym razem zatytułowaną „Wywiad Związku Walki Zbrojnej 1939-1941”. W imprezie wzięła udział rekordowa liczba osób – ponad 400 gimnazjalistów, licealistów, studentów.

Wraz z łódzkim oddziałem IPN imprezę współorganizowało Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi oraz Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział w Łodzi.

Miała ona na celu upowszechnianie wiedzy o losach żołnierzy ze struktur wywiadowczych ZWZ z Obwodu w Tomaszowie Mazowieckim. Uczniowie dowiadywali się m.in. o losach siostr Ireny i Haliny Poborc oraz Bronisławy i Janiny Caban, które dostarczały polskiemu podziemiu informacji na temat dowództwa niemieckiego rezydującego na dobrze strzeżonym terenie w letniej rezydencji Prezydenta Rzeczypospolitej w Spale. Były one córkami leśników spalskich i zostały przez Niemców zatrudnione jako kelnerki. Pomimo młodego wieku (najstarsza miała 27 lat, najmłodsza 20) wykonywały zadania wywiadowcze. Zostały aresztowane 13 października 1941 r. i po kilkumiesięcznym śledztwie wysłane do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück. 3 października 1942 r. zostały rozstrzelane. Uczestnicy rajdu obejrzą poświęconą im ekspozycję w Domu Pamięci Walk i Męczeństwa Leśników w Spale.

Dwie 15-kilometrowe trasy wiodły z Inowłódza i Zakościela, prawym i lewym brzegiem Pilicy, przez Spałę do Konewki. Na trasie uczestnicy terenowej lekcji historii zwiedzili kościół św. Idziego, bunkry poniemieckie i ruiny zamku Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu oraz 360-metrowy bunkier kolejowy w Konewce. Do zrealizowania mieli również zadania edukacyjne. Przy końcowej ocenie drużyn poduwagę brano punkty za czas, wykonanie zadań oraz przygotowanie turystyczne grupy (strój, apteczka). Zwyciężyła drużyna z Gimnazjum nr 18 im. prof. Jana Karskiego w Łodzi. Na mecie w Konewce organizatorzy rajdu przygotowali wraz z 25. Brygadą Kawalerii Powietrznej z Tomaszowa Mazowieckiego atrakcję: pokaz rekonstrukcji historycznej z wykorzystaniem transportera niemieckiego z II wojny światowej („Rosi” – własność Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Mazowieckim). Były strzały, odgłosy eksplozji, warkot wozów bojowych, obława i transport jeńców. W trakcie pokazu organizatorzy przeżyli chwilę grozy, gdy niespodziewanie na „linii strzału” ukazała się wśród drzew ostatnia, spóźniona grupa młodzieży. Pomyliła trasę i nadeszła ze strony dokładnie przeciwnej niż oczekiwano. Były więc zadania, był kontakt z historią, były emocje. Pomimo zmęczenia humory dopisywały.

W planie jest już kolejna terenowa lekcja. Tym razem wiodła będzie szlakiem mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

